

Skittent spill rundt innføring av karakterer

Vedtaket om å gjeninnføre graderte karakterer ved profesjonsstudiet i medisin er et resultat av en gjennomgående uryddig prosess preget av skittent spill fra dekanatet og ledelsen av revisjonsarbeidet, og slik jeg ser det i direkte strid med universitets- og høyskoleloven.

Fakultetsstyret ved Det medisinske fakultet vedtok 17.9. 2013 å gjeninnføre karakterer på profesjonsstudiet i medisin ved Universitetet i Oslo i løpet av de neste tre årene (1). Både før og etter at vedtaket ble fattet har det foregått en omfattende meningsutveksling for og imot innføring av karakterer i mediene og andre fora. Saken er godt belyst, senest av Per Brodal i en kommentar i Tidsskriftet (2). Lik den overveiende majoriteten av studentene er jeg ikke i tvil om at argumentene imot karakterer veier tyngre enn argumentene for. Her vil jeg derimot konsentrere meg om prosessen som har ført frem til vedtaket, en prosess jeg mener har vært mangelfull, udemokratisk og i strid med universitets- og høyskoleloven.

Grunnleggende uenighet

Dekan Frode Vartdal, studiedekan Ingrid Os og prosjektlederne Jan Frich og Knut Lundin har frontet fløyen som ønsker graderte karakterer (3). Når det gjelder resten av de vitenskapelige ansatte, har overvekten av høringsuttalelsene fra fagmiljøene støttet innføringen. Dette gjenspeiler etter min mening kun holdningen til dem som har involvert seg i arbeidet med høringsvaret. Ingen har undersøkt de personlige meningene til underviserne. Blant studentene har det hele tiden vært klart flertall mot karakterer. I en spørreundersøkelse gjennomført av Medisinsk fagutvalg høsten 2012, der 865 medisinstudenter deltok, svarte 78,3 % nei til innføring av karakterer, 8,1 % vet ikke og 13,6 % ja (4). I en paneldebatt 12.9. 2013 møtte i tillegg 300 studenter, de fleste for å signalisere sin motstand mot karakterinnføring. Forslaget om å innføre karakterer skulle kun gjelde for de studentkull som ble tatt opp fra høsten 2014. Varselklokkene bør ringe høyt og tydelig når så mange av dagens studenter prioriterer å stille opp for å advare mot et vedtak som ikke kommer til å gjelde dem selv.

Manglende studentrepresentasjon

Universitets- og høyskoleloven § 4-4 beskriver studentenes representasjon i universitetenes organer. Minst 20 % av medlemmene i organ som tildeles beslutningsmyndighet skal være studenter. Der dette ikke utgjør mer enn ett medlem, skal studentene ha rett til å møte med ytterligere én student med tale- og forslagsrett (5). Ved gjennomgang av protokoller fra de siste års møter i fakultetsstyret og forslag fra ulike

revisjonsgrupper, finner jeg at medisinsk fakultet konsekvent har foreslått – og vedtatt – en studentdeltakelse på mindre enn 20 % for alle grupper som har arbeidet med revisjonen av medisinstudiet – og derigjennom karakterspørsmålet.

Våren 2012 foreslo dekan Vartdal å opprette en arbeidsgruppe som skulle vurdere behovet for endringer i medisinstudiet. Opprinnelig ønsket han en gruppe bestå-

«Spørsmålet om studentrepresentasjon er spesielt viktig i en sak der man vet at studentene og ledelsen er grunnleggende uenige»

ende av åtte professorer og rådgivere, og ingen studenter (6). Den endelige sammensetningen ble noe mer omfattende, med sju representanter fra undervisningsmiljøet, to fra sykehusene, fire ressurspersoner fra administrasjonen, én nyutdannet lege og én student (7) – en fordeling langt unna lovens minstekrav til organer med beslutningsmyndighet.

Arbeidsgruppens rapport ble presentert før jul 2012, og allerede her ble det ymtet frempå om gjeninnføring av karakterer. Det ble foreslått å opprette en styringsgruppe med overordnet ansvar for revisjonen, som skulle bestå av fire representanter fra ledelsen ved fakultetet, heriblant Vartdal og Os (8). I den endelige gruppen ble det riktignok tatt med én student, men rettigheten om ytterligere én studentrepresentant med tale- og forslagsrett ble forbigått i stillhet. Styringsgruppen fikk mandat til å etablere en prosjektgruppe som skulle ta seg av det praktiske arbeidet med revisjonen. Prosjektgruppen, på ulike tidspunkt ledet av tidligere nevnte Frich og Lundin, besto av 15 personer, hvor kun to var studenter (9).

I disse tre tilfellene har altså fakultetsledelsen gjennomgående foreslått sammensetninger av grupper som jeg mener er i strid med universitets- og høyskoleloven. Vartdal, Os, Frich og Lundin har hele tiden visst at det har vært store motsetninger

mellom egne standpunkter og studentenes, og en slik eksklusjon av studentene kan i beste fall sies å være svært uheldig, i verste fall kynisk, arrogant og ulovlig.

Man kan spørre seg hvorvidt de nevnte organer har beslutningsmyndighet. Disse gruppene tar avgjørelser internt om hva de skal presentere for overordnede organer og legger dermed premisser for avgjørelser som skal fattes i påfølgende ledd. Flere rapporter benytter seg av begreper som «mindretall» og «flertall», noe som tyder på at det er blitt tatt beslutninger innad i gruppen. Alt arbeidet i både arbeids-, prosjekt- og styringsgruppe har ledet frem til og lagt grunnlaget for vedtaket som ble fattet i fakultetsstyret 17.9. 2013, og disse organene må etter min mening regnes å ha beslutningsmyndighet.

Har Vartdal og Os bevisst valgt å ignorere retningslinjene i universitets- og høyskoleloven? Spørsmålet om studentrepresentasjon er spesielt viktig i en sak der man vet at studentene og ledelsen er grunnleggende uenige.

Å lytte til studentene

Dekanatet har utad gjentatte ganger kommentert at de hører på studentene (10). For studentene fremstår det kun som spill for galleriet. I etterkant av det endelige vedtaket kommenterte Vartdal at han hadde endret på ordlyden i forslaget sitt etter å ha hørt på studentene (11). Den eneste forskjellen mellom forslagene er et tillegg om at eksamen skal kvalitetssikres. Det burde være en grunnleggende forutsetning at eksamen er kvalitetssikret ved alle universiteter i dag, og dette er ikke noe man trenger å lytte til studentene for å komme frem til. Studentene ønsket et bedre beslutningsgrunnlag for å vurdere om dagens ordning skulle erstattes av graderte karakterer, ikke utdypning av selvfølgeligheter.

Dekanatets holdninger synliggjøres bedre i studiedekan Os' kommentar til UniForum 11.9. 2013: «Studentene har arbeidd svært aktivt imot karakterar. Me skulle gjerne sett at dei var meir aktive på andre områder også. Dei bør heller delta i arbeidet med å sjå på om alle emne skal ha karakterar eller om nokon berre skal ha bestått/ ikkje bestått.» (12). Dagen før paneldebatten fremstår altså ikke Os spesielt åpen for nye innspill og mener heller at studentene skal bidra i utviklingen av et system de er imot og som ennå ikke er offisielt vedtatt. Dekanatet har nok hørt studentene, men

lyden er nok først og fremst blitt oppfattet som plagsom støy.

Skinndemokrati i fakultetsstyret

Fakultetsstyret var i god tid blitt invitert til paneldebatten, men kun fem av ni styremedlemmer møtte, hvorav to var studentrepresentantene. I etterkant av paneldebatten uttalte Vartdal til Dagens Medisin at møtet hadde vært en vekker og at han lovte å rapportere dette videre til fakultetsstyret (13). På det avgjørende fakultetsstyremøtet mindre enn én uke senere løste han rapporteringsoppgaven ved å la studiedekan Os få bruke tre powerpoint-slides til å gjenta argumentene *for* å innføre karakterer. Utover det var tydeligvis «vekkeren» glemt. Fakultetsledelsen gikk av med seieren, med fem stemmer mot fire (1).

Demokrati og studentrepresentasjon er to gode og grunnleggende elementer ved norske universiteter. Slik jeg opplever det, eksisterer ikke disse elementene ved Det medisinske fakultet i Oslo. Jeg oppfordrer fremtidige medisinstudenter og stipendiater til å tenke seg nøye om før de velger universitet. Det er ikke sikkert de vil like det de blir en del av!

Christoffer Smith

christoffer.smith@gmail.com

Christoffer Smith (f. 1984) er student ved Det medisinske fakultet, Universitetet i Oslo og tidligere nestleder i Norsk medisinstudentforening.

Forfatter har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

Litteratur

1. Protokoll fra fakultetsstyremøte 17.09.13. Sak 52/13, Oslo 2014: Godkjenning av revidert, overordnet studieplan for profesjonsstudiet i medisin. www.med.uio.no/om/organisasjon/styret/moter/2013/09-17/protokoll-fakstyre-med-2013-09-17.html [29.9.2013]
2. Brodal P. Bør graderte karakterer gjeninnføres på medisinstudiet? Tidsskr Nor Legeforen 2013; e-publisert 8.10.2013.
3. Frich J, Lundin K. Riktig med bokstavkarakterer i Oslo. Dagens medisin 30.8.2013. www.dagensmedisin.no/debatt/riktig-med-bokstavkarakterer-i-oslo/ [29.9.2013].
4. Slørdahl JT, Barua I. Er innføring av karakterer veien å gå? Tidsskr Nor Legeforen 2013; 133: 2026–7.
5. LOV 2005-04-01 nr. 15: Lov om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven). Kap. IV, § 4-4. www.lovdata.no/all/hl-20050401-015.html#4-4 [29.9.2013].
6. Protokoll fra fakultetsstyremøte 2.5.12. Sak 25/12: Forslag til mandat og sammensetning for en arbeidsgruppe som skal vurdere behov for endringer i medisinstudiet. Orienteringsnotat. www.med.uio.no/om/organisasjon/styret/moter/2012/05-02/dokumenter/2512-mandat.pdf [29.9.2013].
7. Protokoll fra fakultetsstyremøte 19.6.12. Sak 38/12: Orientering om arbeidet med å vurdere eventuelle endringer i medisinstudiet. Gruppesammensetning. www.med.uio.no/om/organisasjon/styret/moter/2012/06-19/dokumenter/3812-gruppe.pdf [29.9.2013].
8. Protokoll fra fakultetsstyremøte 18.12.12. Sak 70/12: Vurdering av behov for en revidering av studieplanen i medisin ved UiO. Fakultetsnotat. www.med.uio.no/om/organisasjon/styret/moter/2012/12-18/dokumenter/7012-fakultetsnotat.pdf [29.9.2013].
9. Oslo 2014 – revisjon av profesjonsstudiet i medisin. Deltakere. www.med.uio.no/om/prosjekter/oslo-2014/ [29.9.2013].
10. Storvik AG. Frykter karaktersystem vil latterliggjøre Oslo-studenter. Dagens Medisin 31.7.2013 <http://www.dagensmedisin.no/nyheter/frykter-karaktersystem-vil-latterliggjore-oslo-studenter/> [29.9.2013].
11. Storvik AG. Innfører karakterer ved medisinstudiet. Dagens Medisin 17.09.13. www.dagensmedisin.no/nyheter/oslo-innforer-karakterer-ved-medisinstudiet/ [29.9.2013].
12. Toft M. – Forsvarer innføring av graderte karakterer på medisin. Uniforum 11.9.2013. www.uniforum.uio.no/nyheter/2013/09/forsvarer-innforing-av-karakterer-pa-medisin.html [29.9.2013].
13. Storvik AG. Medisinstudentene kjempet mot innføring av karakterer. Dagens Medisin 12.9.2013. www.dagensmedisin.no/nyheter/medisinstudentene-kjempet-mot-innforing-av-karakterer/ [29.9.2013].

Mottatt 1.10. 2013, første revisjon innsendt 17.10. 2013, godkjent 21.10. 2013. Redaktør Hanne Støre Valeur.

Publisert først på nett.